

Ксендзук В.В.,
д.н.держ.упр., доц., професор кафедри
міжнародних відносин і політичного менеджменту
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир
Юрчук В.А.,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир

ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ІНШІ ВИДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ: ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ

Розвиток національної економіки передбачає відкриття нових можливостей для вітчизняних суб'єктів господарювання та їх інтеграцію в міжнародний простір. Однією з форм міжнародної діяльності є зовнішня торгівля, роль якої як зовнішнього фактору економічного зростання в сучасних умовах економічного розвитку постіндустріальної економіки постійно підвищується, посилюється її вплив на соціально-економічний розвиток не тільки країни, але й кожного суб'єкта господарювання. Тому зростає і важливість узгодженості та відповідності напрямів реалізації зовнішньоторговельної політики країни з іншими видами державної політики. До інших видів державної політики зараховуються: зовнішня політика; валютна політика; фіскальна політика; бюджетна політика; антикорупційна політика; соціальна політика; екологічна політика; освітня політика, воєнна політика.

Одним з принципів зовнішньоторговельної політики є когерентність, яка передбачає, що всі дії, які реалізуються в межах політики узгоджуються між собою, створюють одне ціле, єдину систему. Це стосується не лише окремо взятої політики, а й в сукупності видів державної політики. Тому дослідження питання взаємозв'язку зовнішньоторговельної політики з іншими політиками є обґрунтованим та доцільним. Адже визначення траєкторій розвитку дій та застосування механізмів державного управління в межах однієї політики повинно сприяти досягненню загальної мети формування та реалізації державної політики країни.

В дослідженні використано підхід поділу державної політики на види, який відображає напрями змісту проблем і питань, які актуальні в країні на сьогодні. Тому наведено основні напрями взаємозв'язку зовнішньоторговельної політики та окремих видів державної політики (зовнішня політика; валютна політика; фіскальна політика; бюджетна політика; антикорупційна політика; соціальна політика; екологічна політика; освітня політика; воєнна політика).

Зовнішню політику визначено як діяльність держави на міжнародній арені, яка полягає у формуванні та розвитку відносин з іншими суб'єктами зовнішньополітичної діяльності. Зовнішня торгівля є одним з напрямів розвитку зовнішньоекономічних відносин країни. Тому необхідним є ефективний розподіл обов'язків та визначення повноважень в структурних

органах формування та реалізації зовнішньої та зовнішньоторговельної політики, адже остання належить до економічної політики держави.

Зовнішня торгівля передбачає надходження та витрачання валюти. Натомість валютна політика – це діяльність з регулювання валютного ринку країни та формування і розвитку валютних відносин між суб'єктами політики. Основними напрямками взаємодії політик є: встановлення режиму валютного курсу; прийняття рішень щодо впровадження валютних обмежень в торгівлі; співпраця з іноземними організаціями, фінансовими установами; управління валютними ризиками та їх вплив на зовнішньоторговельні відносини країни та доходи і витрати суб'єктів господарювання.

Аналізуючи представлені напрями взаємодії різних видів державної політики та зовнішньоторговельної політики, ключовим залишається створення можливостей та умов для досягнення цілей механізмів формування та реалізації державного управління. Тому узгодженість дій та заходів державної зовнішньоторговельної політики всередині системи та з іншими видами політики забезпечуватиме отримання більшого їх ефекту та результату для всіх рівнів суб'єктів зовнішньоторговельної політики.

Участь зовнішньої торгівлі у формуванні доходів бюджету країни здійснюється через оподаткування та справляння митних платежів. Узгодженість дій зовнішньоторговельної та фіскальної політик сприятиме розвитку та застосуванню ефективних економічних методів формування та реалізації зовнішньоторговельної політики.

Бюджетна політика впливає на соціально-економічний розвиток країни, що визначає загальний напрямок руху зовнішньоторговельних відносин та впливає на ефективність розвитку зовнішньої торгівлі країни та окремих її регіонів.

На кожному суб'єктному рівні державної зовнішньоторговельної політики доцільно запроваджувати заходи щодо запобігання та протидії корупції і усунення причин її виникнення. Таким чином, забезпечуватиметься зв'язок з антикорупційною політикою, яка передбачає створення системи запобігання та протидії корупції і усунення причин її виникнення.

Соціальна політика – це діяльність спрямована на створення умов для зростання добробуту населення, що здійснюється через регулювання всього комплексу соціальних процесів і відносин різних суспільних груп. Досягнення цілей соціальної та екологічної політик повинно здійснюватися через формування умов та можливостей на рівні держави в сфері впровадження принципів сталого розвитку і соціальної відповідальності бізнесу в діяльність суб'єктів державної зовнішньоторговельної політики.

Крім того, завдання, що стоять перед державною зовнішньоторговельною політикою потребують узгоджених та спільних із зазначеними видами державних політик дій щодо досягнення суспільного добробуту і охорони навколишнього середовища. Це створюватиме умови для розвитку взаємозв'язків зовнішньоторговельної політики з екологічною, яка спрямована на охорону довкілля, збереження і відновлення природних ресурсів, запровадження безвідходних, екологічно чистих технологій тощо.

Освітня політика – це діяльність, що забезпечує розвиток і функціонування системи освіти і науки та спрямована на формування необхідних для суспільного розвитку знань і досягнення наукових результатів. Зовнішньоторговельна політика як діяльність держави передбачає розробку механізмів її формування та реалізації, що, в свою чергу, вимагає здійснення відповідних наукових досліджень в сфері аналізу політики, формування методології тощо. Крім того, освітня політика тісно пов'язана з інформаційним механізмом зовнішньоторговельної політики, що передбачає сприяння розвитку зовнішньої торгівлі та проявляється через застосування методів інформаційної підтримки суб'єктів зовнішньоторговельної діяльності.

В сучасних умовах важливим та необхідним є формування тісного взаємозв'язку зовнішньоторговельної та воєнної політик. Якщо розглядати воєнну політику як діяльність спрямовану на забезпечення національної безпеки та запобігання і вирішення воєнного конфлікту, то зовнішньоторговельна політика відіграє особливу роль у створенні підґрунтя для розвитку оборонно-промислового комплексу, підтримки міжнародних стратегічних відносин з іншими країнами. Крім того, через інструменти зовнішньоторговельної політики держава сприяє зміцненню обороноздатності держави, підвищенню ролі та авторитету України на міжнародній арені.

Окреслені напрями взаємодії зовнішньоторговельної політики з різними видами державної політики створюють підстави для удосконалення організаційно-інформаційного механізму формування та реалізації державної політики.